

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De crebrâ per diem mentis in Deum elevatione ex omnibus, quæ per
sensus attinguntur, animæque potentiis se objiciunt

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Secundo refutantur admissio uno av vero Deo non admittentes unicam
esse religionem veram.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54773)

cujus subjectos sibi regit populos, ita quoque hanc Deo [qui non potuit non rationales creaturas creare aliter, quàm ut eum pro Deo suo agnoscerent & colerent] providentiam ac sapientiam abjudicare non poteris, ut non quædam, quæ fieri aut vitari velles, definiverit, & in horum observatione religio sive cultus Deo debitus consistit.

2dò. Si jam religionem aliquam aut modum se colendi Deus jure exigit, ergo cum in tot religiones distrahatur propriâ etiam malitiâ aut libidine humanum genus; & brutis animantibus aptarit media Deus ad fines sibi præscriptos attingendos, & rationi hominis certa quædam principia impresserit ac regulas ad profanas scientias ac disciplinas addiscendas; debuit quoque eâdem sapientiâ rationi hominis providere de principiis, per quæ in materia religionis utpote omnium præcipua is vera à falsis possit discernere.

3tò. Philosophastri admisâ Dei existentiam dicunt eum à nobis tantum exigere, ut unusquisque juxta naturalem rationis ductum vivat. De cætero Deum colat ritibus aut cærimoniis, quibus ipse voluerit: si modò à ratione eæ alienæ non sint, ideoque non in una tantum, sed quibuscunque demum religionibus homo Deo placere, felicitatemque suam consequi possit. Contra ejusmodi homines frustra allegas scripturam, quam non admittunt, ratione ergo agendum est. Sic ergo ratiocinor *imò*. Vos qui tam liberaliter hæc placita obtruditis, quo
argu-

argumento ex possessione ejicitis homines ex
omni natione innumeros sapientes & doctos?
qui ex omni ætate certam religionem dari, per
quam Deus coli vult à rationabilibus creaturis.
Ex ratione num. 1. hic allatâ probant, probâ-
runt & sustinuerunt semper, 2dò. Manifestæ
vos contradictionis reos pronuntio, nam eo
ipso, quod inficiemini certam quandam dari
religionem veram, per quam & in qua Deus
coli velit, sed sufficere dicatis ductum rationis
sequi. Eo ipso inquam asseritis, hanc esse re-
ligionem veram, quæ doctrinam tantum ac
præcepta continet juris naturalis, & cæteras re-
ligiones vel sectas omnes, quæ huic aliquid tan-
quam ad Deum ritè colendum, & ultimum fi-
nem consequendum necessarium superaddunt,
esse falsas. Pari modo ex eo, quod Machiavel-
listæ persuasum esse Principibus velint non dari
certam religionem veram, & licere quod lu-
bet; moneant tamen ipsos, ut præ aliis exte-
riùs certam quandam æternas etiam pœnas im-
probis minitantem simulent, omnique studio
in persuasione hac pro manutenenda felicitate
publicâ summopere necessariâ populos sibi sub-
jectos confirmet; pari inquam modo sine ullo
S. Script. subsidio ex ratione demonstro, exer-
citè & reapse inde consequi, quod vera aliqua
detur religio, & hæc ea ipsa sit, quæ æterna
bonis promittit præmia, & æternas reprobis
minitatur pœnas, & consequenter animæ im-
mortalitatem adstruit; modò cætera simul ve-
ræ religionis indicia habeat, de quibus paulò

post agemus. Si enim persuasio de æternis præmiis ac pœnis & consequenter religio hæc inculcans necessaria est ad felicitatem publicam, & universi tuendam ac conservandam : ergo eo ipso vera est, aliàs per hoc omnes Gentes essent feliciores, quod errarent agnoscendo religionem aliquam, & per hoc miseres, quod scaperent nullam religionem agnoscendo, & quomodo obsecro humano generi in universum ad vitam benè ac laudabiliter ducendam, ipsamque adeo felicitatem tam publicam quam privatam consequendam necessaria potest aut debet esse persuasio falsa? cùm tamen hæc homini qua tali, seu qua intellectuali vel maximè mala sit ac repugnet, ejusque oppositum maximè appetat scilicet veritatem, sicut voluntas non hoc quod malum, sed quod bonum esse cognoscit, appetit. Ecce quomodo mentita sit iniquitas sibi metipsi, unâ manu destruat, quod altera ædificat; & eo ipso debeat agnoscere veram & unicam veri religionem, quod admittat sanæ rationis ductum esse sequendum.

4ta. Ergo vera aliqua debet esse religio, & aliæ, quæ ipsi contradicunt, sectæ debent esse falsæ, quia idem simul verum & falsum esse non potest. Porro in qualibet religione suppono esse homines doctos ac ingeniosos & rudes, qui horum instructione indigent. Homo autem prudens & doctus debet ponderare argumenta, ex quibus concludendum sit, quænam religio aliis præferenda, quod si jam collatis inter se religionibus una manifestè appareat cæteris omnibus

nibus esse multò credibilior, an non ratio dicat eam quoque præ cæteris esse amplectendam? non debes hic velle prævolare dicendo, fidem veram à Deo internoque ejus lumine inspirari, simulque ex revelatione à Deo facta dignosci, nam licet & hæc & plura alia hac in materia vera esse sustineam, eò tamen necdum devenimus, sed modò juxta sanæ rationis ductum investigamus principium aliquod, nempe quod jam attuli, quod ratio sana dicet, illam religionem esse amplectendam à quocunque homine ratione utente; quæ cæteris omnibus impartiali animo ponderatis ei manifestè apparet multò credibilior, dignaque assensu prudente sub hac tamen modificatione, nisi illius falsitas aut error ratiocinationis humanæ per divinam internam veram illustrationem, aut Dei ad extra revelationem ità ostendatur; ut de revelatione sive interna sive externa Dei prudenter dubitari non possit. Si enim sub ista modificatione hæc regula vera non esset, jam homini cuivis juxta sanæ rationis lumen ad veram religionem aspiranti, & salutem suam æternam per eam quærenti nullum aptum divinâ providentiâ subministrasset medium eò perveniendi, imò si permetteret nil in contrarium revelando; ut falsa religio omnibus videretur præferenda, eò quòd pro ejus veritate manifesta adsint motiva credibilitatis respectu cujuscunque hominis prudentis. Jam cum obligatio sit hoc acceptandi, pro quo manifesta veritas militat, per se loquendo

quando Deus obligaret omnes homines ad religionem falsam amplectendam.

5to. Porro ut solidè investigates, pro quâ religione maxima militent motiva credibilitatis, necessum non est, ut singulas quoad infimas eorum species percurras. Sufficit id sub generica quadam ratione facere, & nationes ac populos, prout modò diversas imbibere religiones, animo percurrere, vel enim loco veri Dei adorant & colunt creaturam aliquam ut Deum, & sunt *Gentiles*, vel verum Deum agnoscunt, nil tamen juri naturæ superaddi volunt, & licet varias nomenclaturas habeant, mihi Philosophastorum veniunt nomine, vel legem aliquam scriptam aut scriptum Dei verbum admittunt, Christum tamen nullatenus agnoscunt, & sunt *Judæi*. Vel Christum ut Prophetam magnum non tamen ut simul Deum venerantur, præterea Mahometem ei æqualem aut etiam eò superiorem esse assertunt, & sunt Mahometani, vel Christum ut verum Messiam, non tamen ut Deo Patri æqualem secundum Divinam suam naturam, nec trinas personas Divinas in natura ac essentia æquales colunt, vel si id faciant, in variis aliis fidei dogmatibus ab Ecclesia Romano Catholica se segregant, & sunt Hæretici, licet omnes Christiani appellari velint. Ex allatis à num. 1. usque ad 5. sat patet gentiles Atheistas, & qui præter verum Deum nullam admittunt religionem jure reprobari. Indagandum ergo restat, an judicia Mahometana vel Christiana religio, & præ variis eorum, qui se Christia-

nos nominant, sedis religio Catholico-Romana unice sit amplectenda.

Tertiò ostenditur nec Judaicam nec Mabometanam veram esse religionem.

E Quidem quæ vera semel est religio, debet semper vera manere hoc sensu, quod semper verum maneat, quidquid in ea credendum Deus proposuit. Sed religionis veræ cultores utique hoc etiam credere & observare debent, quod Deus unicus veræ religionis autor ulterius credi & observari voluit. Sicut ergo *ex lege natura* transire debebat quivis *ad legem scriptam*, cui manifesta apparebant credibilitatis motiva, quibus Deus orbi manifestabat legem scriptam à Moysè promulgatam continere religionem ac ritus illos, quibus coli impostero vellet, ita pariter quivis, cui *pro lege gratia* à Christo ut promisso Messia promulgata majora manifestè apparent credibilitatis motiva, *ex lege scripta* conferre se debet *ad legem gratia* sive religionem Christianam, & tam in novum quàm vetus testamentum credere. Jam quia Judæi novum testamentum ut verbum Dei non acceptant, nec in Christum ut verum in antiquo testamento promissum Salvatorem credunt. Hinc examinandum, an non ex manifestis motivis appareat Judaicam Synagogam sepultam, & legem gratiæ sive Christianorum religionem verè à Deo institutam esse. Et *primò* quidem Messiam venisse exinde patet, quod quidquid de eo tan-